

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ PARLAMENTER ASAMBLESİ

KEİPA

ULUSLARARASI SEKRETERYA

Doc.: GA56/EC55/REC176/20/tr

176 /2020* SAYILI TAVSİYE KARARI

“Parlamentoların Salgınla Mücadeledeki Roller – Ekonomik Yönler”

1. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA), yeni koronavirüs hastalığı (COVID-19) salgınının dünya için eşi benzeri görülmemiş bir zorluk teşkil ettiğini belirtmektedir. Mevcut küresel kriz sadece bir sağlık krizi değil, aynı zamanda insanların yaşamı, sağlığı, güvenliği ve refahı üzerinde ciddi sonuçları olan derin bir sosyo-ekonomik ve insani krizdir. COVID-19 salgınıyla mücadele, mevcut durumda, dünyanın çoğu devleti için öncelikli görevlerden birini oluşturmaktadır.
2. KEİPA, hastalıkla mücadelede devletlerin eylemlerini desteklemekte ve ilgili olarak gerçekleştirilen müdahalelerin kapsam, yoğunluk ve süre bakımından değişiklik gösterebilmekte birlikte, hepsinin COVID-19'un neden olduğu zorlukların hafifletilmesini ve bu zorluklarla yüzleşilebilmesini amaçladığını kabul etmektedir.
3. KEİPA, küresel çaptaki salgınla mücadelede Dünya Sağlık Örgütü'nün sunduğu katkıların yanı sıra tıbbi hizmetler ve sağlık hizmetleri çalışanlarının, bilim adamlarının, temel hizmetlerin ve de bu hizmetleri yerine getiren çalışanların insan hayatını kurtarmadaki rolleri bakımından sundukları katkıları ve böylece toplumların ve ekonomilerin bu zorlu dönemde de işlevlerini devam ettirmelerini sağlamalarını derinden takdir etmektedir.

*24 Kasım 2020 tarihli Asamble görüşmeleri ((*bakınız* Ekonomi, Ticaret, Teknoloji ve Çevre İşleri Komisyonu'nun 7 Ekim 2020 tarihinde görüşülecek olan “Parlamentoların Salgınla Mücadeledeki Roller – Ekonomik Yönler” başlıklı Raporu (*Doc.: GA56/EC55/REP/20*); Raportör: Sn. Artak Manukyan - Ermenistan).

24 Kasım 2020 tarihinde gerçekleştirilecek olan Genel Kurulun Elli Altıncı Oturumunda Asamble tarafından onaylanan Metin..

4. Asamble, salgının, Birleşmiş Milletler (BM) tarafından onaylanan ve 2015 yılı Eylül ayında BM Genel Kurulu Kararı ile kabul edilen ve resmi olarak “Dünyamızı Dönüştürmek: 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi” olarak bilinen Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine (SKH) ulaşılmasına yönelik olarak bir tehdit oluşturduğunu kabul etmektedir. KEİPA, SKH hedeflerine tam destek vermekte ve söz konusu gündeme uygun olarak, her bir KEİ Üye Devletinin sağlık hizmetleri sistemlerini geliştirmeyi ve böylece uluslararası kuruluşların verimli ve sürdürülebilir sağlık hizmetleri politikaları uygulamasını mümkün kılmayı amaçlayan küresel ortaklığa ve bölgesel işbirliğine özel bir önem atfetmektedir.

5. KEİPA, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun COVID-19 salgınıyla ilgili olarak 2 Nisan 2020 tarihinde benimsediği “2019 yılı koronavirus hastalığı (COVID-19) ile mücadelede küresel dayanışma” başlıklı kararlarını ve 20 Nisan 2020 tarihinde benimsediği “COVID-19 ile yüzleşilmesinde ilaçlara, aşılara ve tıbbi ekipmana küresel erişimin güvence altına alınmasına yönelik uluslararası işbirliği” kararlarını memnuniyetle karşılamaktadır.

6. KEİPA, 26 Haziran 2012 tarihinde İstanbul'da kabul edilen “Ekonomik Gündem: Gelişmiş KEİ Ortaklığına Doğru” Belgesinin halk sağlığı ve bulaşıcı hastalıkların yayılmasının önlenmesi alanlarında KEİ Üye Devletlerinin işbirliğinin güçlendirilmesine özel bir önem atfettiğini beyan etmekte ve “Sağlık Hizmetleri ve Farmasötikler” başlıklı Gündemin 7. Hedefi çerçevesinde, diğerlerinin yanı sıra, KEİ Üye Devletleri arasında, Epidemiyolojik Sürveyans ve Müdahale Ağının daha da detaylandırılmasını ve kayıtlı enfeksiyon hastalıkları hakkında düzenli bilgi alışverişi sistemi kurulmasını sağlayacak ve de ulusal mevzuatlar temelinde sıhhi koruma alanında işbirliğini geliştirecek şekilde, halk sağlığı ve bulaşıcı hastalıkların yayılmasının önlenmesi alanlarında işbirliğinin artırılması gibi bir dizi stratejik önlemin alınması için çağrıda bulunmaktadır.

7. İlgili olarak KEİPA, ulusal parlamentolara ve hükümetlere “halk sağlığına yönelik olarak önemli bir engel teşkil eden doğal, insanların eseri veya teknolojik felaketlerden kaynaklanan acil durumlarda işbirliği” yapmaları çağrısında bulunduğu 44/2000 sayılı ve “KEİ Üye Ülkeleri Arasında Kamu Sağlığı Alanında İşbirliği” başlıklı Tavsiye Kararı'nı ve de “sağlıkla ilgili tehditler hakkında düzenli ve sistematik bilgi alışverişine olanak sağlanması amacıyla ilgili ulusal yönetimlere sağlıkla ilgili faaliyetlerini koordine etmeleri” çağrısında bulunduğu 157/2017 sayılı ve “KEİ Üye Devletlerinde Sürdürülebilir Sağlık Sistemlerinin Sağlanmasında Parlamentoların Rolü” başlıklı Tavsiye Kararı'nı hatırlatmaktadır.

8. KEİPA, COVID-19 salgınına bağlı olarak toplumlarda, ekonomilerde ve de insanların yaşamlarında meydana gelen aksaklıkların, küresel zorlukların sınır tanımadığını ve hiçbir ülkenin söz konusu aksaklıklarla tek başına başa çıkamayacağını açıkça gösterdiğini kabul etmektedir. Küresel bir tehdit olarak COVID-19, küresel ölçekte yapılacak bir müdahaleyi ve verimli uluslararası ve bölgesel işbirliğini gerektirmektedir.

9. KEİPA, sağlıkla ilgili acil ihtiyaçların üstesinden gelinebilmesi, ekonomik faaliyetlerin desteklenebilmesi ve KEİ Bölgesinde toparlanmaya zemin hazırlanabilmesi için koordineli ve geniş kapsamlı bir çok taraflı stratejiye ihtiyaç duyulduğunun altını çizmektedir. Asamble, başarılı bir çok taraflı ekonomik işbirliğinin devam etmekte olan COVID-19 krizine etkili bir yanıt oluşturduğuna dair inancını ifade etmekte ve KEİ Üye Devletleri arasında gerçekleşen yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerini memnuniyetle karşılamaktadır.

10. KEİPA, çok taraflılığın desteklenmesi ve günümüzün küresel sorunlarının ele alınmasında parlamentoların rolünün geliştirilmesi yönündeki kararlılığını beyan etmektedir. KEİPA, ulusal ekonomik iyileşme programlarının başarılı bir şekilde uygulanmasının temel bileşenlerinden birinin parlamento desteği olduğunu kabul etmektedir. Ulusal ve uluslararası parlamento kurumları tarafından sağlanacak olan yeterli siyasi destek, devam etmekte olan COVID-19 salgınının KEİ Üye Devletlerinin ekonomileri üzerindeki olumsuz sonuçlarını hafifletmek amacıyla gerçekleştirilecek eylemlerin ortaklaşa ve etkili bir şekilde gerçekleştirilebilmeleri açısından çok önemlidir.

11. Asamble, salgının ele alınmasında, KEİ Üye Devletlerinin ulusal parlamentolarının gerekli yasaları, ekonomik yardım paketlerini ve acil sağlık önlemlerini benimsediklerini vurgulamaktadır. KEİ Üye Devletleri, kapsamlı önlemleri netice verecek girişimlerde bulunmuş, olağanüstü bir gayretle çalışmış ve acil durum tedbirlerinin zamanında uygulamaya konulmasının ve yeterli düzeyde uygulanmasının sağlanmasında çok önemli bir rol oynamışlardır.

12. KEİPA, parlamentoların ve de parlamentoların mevcut salgınla ve sonuçları ile mücadelede çok önemli bir role sahip olduklarının bilincindedir. KEİPA, ekonomilerin kademeli bir şekilde toparlanması ve sürdürülebilir bir kalkınmanın sağlanması için, parlamentoların ulusal parlamentolar ve uluslararası parlamentolar yapıları kapsamındaki faaliyetlerini diğer parlamentolar asambleleri ve kuruluşlarla işbirliği yoluyla yoğunlaştırmaları gerektiğini belirtmektedir.

13. KEİPA, başarılı ve sürdürülebilir bir toparlanmanın güçlü siyasi liderlik, sabır ve sorumluluk gerektirdiğini vurgulamaktadır. KEİ Üye Devletlerinin toparlanma stratejilerinin ve ulusal çabalarının, destekleyici küresel programlar, tedbirler ve stratejilerle tamamlanması gerekmektedir.

14. KEİPA, salgınla mücadelenin çok sayıda ilgili aktörün katılımını gerektirdiğini teyit etmekte ve KEİ Bölgesi'ndeki hükümetler, parlamentolar, merkez bankaları, işletmeler, sağlık çalışanları, bilim adamları, araştırmacılar vb. unsurlar düzeyinde işbirliği çağrısında bulunmaktadır.

15. **Asamble**, yukarıdaki hususlar muvacehesinde, KEİ üye devletlerinin parlamentolarına ve hükümetlerine aşağıdaki hususları tavsiye etmektedir

i. COVID-19 salgını sırasında uygulanan ekonomik politika ve stratejilere gerekli desteğin *sağlanması*;

ii. salgın bağlamında ve ulusal yasal çerçevelere uygun olarak ticaret kısıtlamalarının ve korumacı önlemlerin kaldırılması için gerekli *çabanın sarf edilmesi* ve ekonomik toparlanma sürecinde yeni kısıtlayıcı ticaret önlemlerini uygulamaktan kaçınılması. Açık ticaret yolları ve tedarik zincirleri, küresel ölçekte bir salgının söz konusu olduğu bu zaman zarfında hayati önemdeki tıbbi ve insani yardım malzemelerin sağlanabilmesi ve böylelikle Karadeniz bölgesindeki ekonomilerin başarılı bir şekilde toparlanmasına yardımcı olunabilmesi bakımından çok önemlidir;

iii. ulaştırma altyapısıyla ilgili olarak, nakliye prosedürlerinin basitleştirilmesi ve temel taşımacılık sözleşmelerinin uygulanması gibi tedarik zincirlerinin sürekliliğini ve temel malların hızlı bir şekilde taşınmasını güvence altına alacak uygun önlemlerin *alınması*;

iv. virüsle savaşılmasında gerekli başlıca önlemler olan güvenlik ekipmanları, temizlik ve hijyen ürünleri, yaygın COVID-19 testleri gibi ürünleri üreten tıbbi cihaz ve koruyucu ekipman endüstrilerine daha fazla destek *sağlanması*;

v. video konferans yoluyla düzenlenecek iş forumları aracılığıyla iş organizasyonları düzeyinde işbirliğinin *canlandırılması*;

vi. KEİ Üye Devletleri arasındaki turist akışının kademeli olarak eski haline döndürülebilmesini ve seyahatler üzerindeki kaçınılabilecek olumsuz etkileri en aza indirecek şekilde sağlık önlemlerinin uygulanabilmesini sağlayacak güvenlik ve sağlık önlemlerinin *hayata geçirilmesi*;

vii. turizm endüstrisinin, krize hazırlık ve yönetim sistemleri, ilgili protokoller ve beceriler dahil olmak üzere turizmi iyileştirmeye yönelik kamu-özel ortaklıklarının ve işbirliği çabalarının teşvik edilmesini sağlayacak şekilde *desteklenmesi* ve de turizm işletmelerine ve turizm çalışanlarına, sağladıkları hizmetleri, sağlık ve güvenlik yönüyle müşterilerinin güveninin geri kazanılmasını netice verecek biçimde COVID-19 sonrası çalışma koşullarına ilişkin gereklilikleri karşılayabilecek şekilde uyarlayabilmeleri noktasında yardımcı olacak tedbirlerin uygulanması;

viii. uluslararası seyahatlere ilişkin belirsiz tablo göz önüne alındığında, ilk toparlanma aşamasına öncülük etme noktasında yerel turizmin önemli bir rol oynaması beklendiğinden, yerel turizmin daha fazla teşvik edilmesine ve ülke içinden gelen ziyaretçilerin ağırlanmasına yönelik olarak gerekli adımların *atılması*;

ix. zirai faaliyetlerin güvenli bir şekilde sürdürülmesine yönelik çabaların *arttırılması* ve de çiftçi ve üreticilerin mevcut kriz kaynaklı dalgalanmalardan korunmasına yönelik somut ve uzun vadeli önlemlerin alınması;

x. COVID-19 salgını bağlamında gıda güvenliği ile ilgili olarak karşılaşılan zorluklara gereken önemi vererek bu konuda tesis edilecek yeni bölgesel işbirliği mekanizmalarının *detaylandırılması* ve KEİ Üye Devletlerindeki gıda şirket ve dernekleri arasındaki işbirliğinin teşvik edilmesi;

xi. KEİ bölgesindeki teknolojik gelişmelerin ve bilgi toplumunun daha da geliştirilmesinin, ayrıca Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin (BİT) kullanımının ve yanı sıra KEİ Üye Devletleri arasında BİT ve Yüksek Teknoloji sektörlerinde karşılıklı yararlı ve etkili işbirliğinin *desteklenmesi*;

xii. büyük ölçüde dijitalleşmeye ve yapay zekaya dayalı endüstriler ve hizmetler, işletmeler ve genel halk için yazılım çözümleri, telekomünikasyon ve İnternet hizmetleri, e-ticaret ve çevrimiçi alışveriş, ilaç ve kimya endüstrileri, çevrimiçi hizmetler, çevrimiçi ofisler vb. gibi özellikle kriz sırasında gelişen sektörlerde *daha fazla işbirliği yapılması ve yatırımların teşvik edilmesi*;

xiii. aşı gibi sürdürülebilir bir tıbbi çözüme ulaşılabilmesi için gereken ek mali kaynakların harekete geçirilmesi ve geliştirme finansmanının arttırılması adına *ilave tedbirler alınması*, ve dayanışma, sorumluluk, etkililik, güvenlik, adalet, ulaşılabilirlik ve ödenebilirlik ilkelerinin gözetilmesi suretiyle, ilaçlar, tıbbi cihazlar ve aşılarla ilgili olarak ilaç endüstrileri arasındaki bilimsel işbirliği ve uyumun yoğunlaştırılması;

xiv. COVID-19 krizinin ekonomik sonuçlarının ele alınmasına ilişkin yol ve yöntemler konusunda belediyeler ve bölgesel yönetimler arasında bölgesel düzeyde işbirliğinin ve bilgi alışverişinin *teşvik edilmesi*;

xv. bölgesel entegrasyonun, ulusal stratejilerin vatandaşların sağlığını ve ekonomileri koruma ortak hedefi çerçevesinde ulusal ve bölgesel farklılıkların gözetilmesi suretiyle uyumlaştırılmalarını sağlayacak şekilde, KEİ Bölgesinde ekonomi, ticaret, turizm, istihdam vb. alanlardaki çöküşü hafifletmeye yönelik işbirliğine dayalı çabalar ve çalışmalar aracılığıyla *geliştirilmesi*;

xvi. KEİ Bölgesindeki küçük ve orta ölçekli işletmeler, turizm, mavi ekonomi, karayolu taşımacılığı, mal taşımacılığı, bankacılık, finans sektörleri, istihdam, vb. konularla ilgili salgın sonrası ulusal ekonomik iyileşme programlarının başarılı bir şekilde uygulanabilmesine yönelik ulusal ekonomi politikalarının ve stratejilerin *geliştirilmesi*;

xvii. turizm alanında işbirliğinin yeniden başlamasına yönelik olarak ortak bir platformun geliştirilmesi sürecinde, KEİ Turizmde İşbirliği Çalışma Grubunun, ilgili KEİ Üye Ülkeleri arasındaki turist akışının kademeli olarak eski haline döndürülmesini sağlayacak olan güvenlik ve sağlık önlemlerini düzenleyen “KEİ Koronavirüs Protokolleri’nin devreye alınması önerisine benzer çalışmalarının *desteklenmesi*;

16. Asamble, KEİ Dışişleri Bakanları Konseyi’ni işbu Tavsiye Kararı’nı dikkate almaya **davet etmektedir**.